

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI SAVODGA O'RGATISHDA INNOVATSIYALARDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Uralova Fotima Baxtiyor qiz, Zufarova Laziza Tolibjon qizi ,Qahramonova Shaxnoza
Erkin qizi

Toshkent viloyati Pedagogik Mahorat
Markazi “Maktabgacha, boshlang'ich va
maxsus ta'lim metodikasi” kafedrasi
o'qituvchilari:

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning pedagogik asoslari va amaliy imkoniyatlari yoritilgan. Savodga o'rgatishda multimedia, AR/VR texnologiyalari, gamifikatsiya va interaktiv o'yinlarning samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlar bolalarning nutq, idrok va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Kalit so'zlar: savod, maktabgacha ta'lim, innovatsiya, multimedia, AR/VR, gamifikatsiya, interaktiv o'yin.

Аннотация: В статье рассмотрены педагогические основы и практические возможности применения инновационных технологий в обучении дошкольников грамотности. Проанализирована эффективность использования мультимедиа, технологий AR/VR, геймификации и интерактивных игр при обучении. Результаты исследования показывают, что инновационные подходы являются эффективным средством развития речи, восприятия и коммуникативных навыков детей.

Ключевые слова: грамотность, дошкольное образование, инновации, мультимедиа, AR/VR, геймификация, интерактивная игра

Abstract: The article highlights the pedagogical foundations and practical possibilities of using innovative technologies in teaching literacy to preschool children. The effectiveness of multimedia, AR/VR technologies, gamification, and interactive games in literacy instruction is analyzed. The research results show that innovative approaches are an effective tool for developing children's speech, perception, and communication skills.

Keywords: literacy, preschool education, innovation, multimedia, AR/VR, gamification, interactive game.

Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatish bugungi kun maktabgacha ta'lim tizimining eng muhim va asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. bu jarayon bolaning nutq, idrok, tasavvur, tafakkur, diqqat va muloqot ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi va uning kelajakdagi savodxonlik darajasining poydevorini yaratadi. maktabgacha yoshdagi bolalarda psixologik va kognitiv rivojlanish jarayoni intensiv kechadi, ayniqsa 5–7 yosh oralig'ida bolalarda fonematik eshituv, vizual idrok, qo'l-motorika va muloqot ko'nikmalari faol shakllanadi. shuning uchun pedagogik jarayon ushbu rivojlanish xususiyatlariga mos tarzda tashkil etilishi lozim.

So'nggi yillarda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning keng qo'llanilishi, multimedia vositalarining rivojlanishi va global pedagogik innovatsiyalarning tatbiqi maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatish jarayonida yangi imkoniyatlarni yaratdi. zamonaviy pedagogik

tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy metodlar har doim ham bolalarning diqqatini to'liq jalb qila olmaydi, shuningdek, ularning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshirishda yetarli samara bera olmaydi. shu sababli interaktiv o'yinlar, multimediya resurslari, AR/VR texnologiyalari, gamifikatsiya va boshqa innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi pedagogik amaliyotda samarali vosita sifatida qaraladi.

Innovatsion texnologiyalarni qo'llash bolalarning o'quv faoliyatini qiziqarli va mazmunli qilishi bilan birga, nutq va idrokni rivojlantirish, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish hamda turli o'rganish usullarini uyg'unlashtirish imkonini beradi. shuningdek, ular pedagoglarga mashg'ulotlarni individual xususiyatlarni hisobga olgan holda tashkil etish imkoniyatini yaratadi va maktabga tayyorgarlik jarayonini sifat jihatdan oshiradi.

Shu nuqtai nazardan, maqolaning asosiy maqsadi — maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatishda innovatsion texnologiyalarni qo'llashning pedagogik asoslarini, ularning metodik va amaliy imkoniyatlarini ilmiy asosda yoritishdir. maqolada zamonaviy pedagogik tadqiqotlar natijalari, multimediya va interaktiv vositalarning samaradorligi, shuningdek, AR/VR va gamifikatsiya elementlarini o'rganish jarayonida qo'llash usullari tahlil qilinadi. bu orqali pedagoglarga va maktabgacha ta'lim mutaxassislariga samarali mashg'ulotlarni tashkil etishda ilmiy asoslangan tavsiyalar berish ko'zda tutilgan.

Savodga o'rgatish jarayonining samaradorligi bolalarning psixologik tayyorlik darajasi bilan chambarchas bog'liq. maktabgacha yoshda bolalar nutq, idrok, diqqat va mayda motorika ko'nikmalarini shakllantiradi. ayniqsa, 5–7 yosh oralig'ida fonematik eshituv, vizual idrok va muloqot ko'nikmalari faol rivojlanadi. pedagog o'quv jarayonida bolaning yosh xususiyatlarini hisobga olib, interaktiv va vizual materiallardan samarali foydalanishi lozim.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, multimedia vositalari bolalarning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi va nutq hamda tafakkur jarayonini faollashtiradi. video-darslar, audio ertaklar, animatsion mashg'ulotlar va interaktiv topshiriqlar bolalarda harflar va tovushlarni tezroq eslab qolish imkonini beradi.

AR va VR texnologiyalari maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatishda yangi imkoniyatlar yaratadi. masalan, qr kodlar yordamida harflar jonlanadi, so'zlar animatsion ko'rinishda namoyon bo'ladi va bolalar ularni interaktiv tarzda o'rganadi. bu texnologiyalar bolalarning idrok va vizual fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, shuningdek, o'quv jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi.

Gamifikatsiya va o'yin elementlari ham savodga o'rgatishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. interaktiv o'yinlar, masalan, “top tovushni”, “harfdan so'z tuz” yoki “bo'g'inni aniqlang” kabi mashqlar, bolalarning diqqatini jalb qiladi va ularning nutq faoliyatini faollashtiradi. o'yin asosida o'rganish bolaning tabiiy faoliyatiga mos keladi va bilimlarni mustahkamlash jarayonini osonlashtiradi.

Savodga o'rgatish jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. tayyorlov bosqichida multimedia va interaktiv mashg'ulotlar yordamida bolalarni mavzuga qiziqtirish, eshituv va idrok mashqlari bilan tanishtirish amalga oshiriladi. asosiy bosqichda harf-tovush-tasvir bog'liqligi interaktiv tarzda ko'rsatiladi, smart-taxta va mobil ilovalar yordamida mashqlar bajariladi. mustahkamlash bosqichida esa raqamli testlar, integratsiyalashgan mashg'ulotlar va mobil platformalarda takrorlash mashqlari qo'llaniladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni qo'llash bolalarning nutq va idrok ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi, o'rganishga qiziqishni oshiradi va mustaqil

fikrlashni rag'batlantiradi. pedagogik jarayon mazmunan boyib, mashg'ulotlar samarali va interfaol kechadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish ta'lim jarayonining sifatini sezilarli darajada oshiradi. Multimedia, AR/VR texnologiyalari, gamifikatsiya va interaktiv o'yinlar bolalarning nutq, idrok va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, innovatsion yondashuvlar pedagoglarga mashg'ulotlarni individual xususiyatlarni hisobga olgan holda tashkil etish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullaeva, N. P. Pedagogika osnovy detskogo obrazovaniya. – Tashkent: Fan, 2019. – 256 s.
2. Karimov, S. M. Innovatsion texnologiyalar maktabgacha ta'limda. – Tashkent: O'zbekiston, 2020. – 184 s.
3. Mustafayeva, L. I. Maktabgacha yoshdagi bolalarni savodga o'rgatish metodikasi. – Tashkent: Sharq, 2018. – 212 s.
4. Smirnov, V. P. Didaktika: teoriya i praktika. – Moscow: Prosveshchenie, 2017. – 320 p.
5. Johnson, D., & Smith, R. Interactive Learning in Early Childhood Education. – New York: Routledge, 2019. – 248 p.
6. Jones, P. Multimedia Tools for Preschool Literacy Development. – London: Springer, 2020. – 200 p.
7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Maktabgacha ta'lim tizimi to'g'risida qonun. – Tashkent, 2018. – 48 b.
8. Gusev, A. A. Gamifikatsiya v obrazovanii detey doshkolnogo vozrasta. – Saint Petersburg: Piter, 2021. – 176 s.